

Yazışma Adresi
Correspondence Address

Büşra Nur TEMÜR
Akdeniz Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi,
Antalya, Türkiye

bntemur@gmail.com

Bu makalede yapılacak atf
Cite this article as

Temür BN, Çatal E, Özdemir C.

Hasta ve Hasta Yakınları
Arasındaki Duvar:
Yoğun Bakım Ünitelerinde İletişim

Akd Hemşirelik D 2022; 1(2): 48-54

 Büşra Nur TEMÜR
Akdeniz Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi,
Antalya, Türkiye

 Emine ÇATAL
Akdeniz Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi,
Antalya, Türkiye

 Cafer ÖZDEMİR
Akdeniz Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi,
Antalya, Türkiye

Geliş tarihi / Received : Mart 23, 2022
Kabul tarihi / Accepted : Nisan 18, 2022

Hasta ve Hasta Yakınları Arasındaki Duvar: Yoğun Bakım Ünitelerinde İletişim

The Wall Between the Patient and Their Families; Communication in Intensive Care Units

ÖZET

Yoğun bakım ünitelerine yatış, hasta ve aile üyeleri için travmatik bir olaydır. Sevdiklerinin yoğun bakım ünitesine yatırılmasıyla baş edemeyen aileler duygusal bir kriz yaşayabilir; şok, kaygı, depresyon, uyku bozuklukları gibi olumsuz tepkiler gösterebilir. Bakımın iyileştirilmesinde hasta ve hasta yakınları ayrılmaz bir bütündür ve yoğun bakımların yapısı gereği bu ailevi bütün ayrılmak zorunda kalmaktadır. Bu derlemede, yoğun bakım ünitelerinde hasta ve yakınlarında iletişimi arttırmaya yönelik yapılan güncel çalışma sonuçlarının özetlenmesi amaçlanmıştır. Pubmed, Science Direct, Web of Science ve ulusal veri tabanları 2012- 2022 yılı Şubat ayı dahil olacak şekilde taranmıştır. Taramalar İngilizce ("communication", "family", "ICU", "nursing") ve Türkçe dilinde ("aile", "hemşirelik" "iletişim", "yoğun bakım ünitesi") anahtar kelimeleri ve kombinasyonlar ile yapılmıştır. Derleme amacına uygun olarak yapılan taramaların sonucunda 10 güncel makaleye ulaşılmış ve tam metinleri incelenmiştir. İnceleme altındaki makalelerin çoğunluğunun (n=6) sanal teknolojiler ile hasta ve ailesinin iletişimini arttırmaya yönelik olduğu belirlenmiştir. Çalışma türleri incelendiğinde ise; en çok randomize kontrollü araştırma deseninin (n:4) olduğu gözlemlenmiştir. Bu araştırma desenini kullanan çalışmaların girişim olarak; iletişimi kolaylaştıran model, etkileşimli mobil teknoloji, web tabanlı iletişim yöntemi ve aile desteği müdahalesini kullandığı saptanmıştır. Derleme kapsamına alınan tüm çalışmaların sonuçları incelendiğinde; %70'inde çalışma popülasyonunda psikolojik semptomlarda iyileşme görüldüğü, %30'unda ise yoğun bakım hastalarının hastanede yatış sürelerinin kısaldığı bildirilmektedir. İletişim, hastalar ve aileleri için kaliteli bakımın önemli bir bileşenidir. İletişimin sorunsuz bir şekilde yürütülmesinde ve ailelerin endişelerinin giderilmesinde hemşireler yardımcı ve yol gösterici olabilir. Hasta ve hasta yakınlarının arasındaki duvarları, günümüz teknolojisiyle aşılabilir kılan dijital destekli yeni çalışmalarla desteklenmesi önerilir.

Anahtar Kelimeler

Aile, hemşirelik, iletişim, yoğun bakım ünitesi

ABSTRACT

Admission to intensive care units is a traumatic event for patient and their family members. Families who cannot cope with the admission of their loved ones to the intensive care unit may experience an emotional crisis and show negative reactions such as shock, anxiety, depression, and sleep disorders. For this reason, the review study was carried out to summarize the current studies to increase communication between patients and their families in intensive care units. Pubmed, Science Direct,

Web of Science and national databases were searched as of 2012 until February 2022 and studies were determined. Searches were made in English ("communication", "family", "ICU", "nursing") and Turkish ("aile", "hemşirelik" "iletişim", "yoğun bakım ünitesi") keywords and combinations. As a result of the scans made in accordance with the purpose of the compilation, 10 current articles were reached and their full texts were examined. It was determined that the majority (n=6) of the articles under review were aimed at increasing the communication of patients and their families with virtual technologies. When the study types are examined; it was observed that the most randomized controlled trial design (n:4). As an initiative of studies using this research design; It was determined that he used the model that facilitates communication, interactive mobile technology, web-based communication method and family support intervention. When the results of all studies included in the review are examined; It is reported that 70% of the study population showed improvement in psychological symptoms, and 30% of intensive care patients had shorter hospital stays. Nurses can provide guidance as a way of addressing potential gaps in communication, helping communication run smoothly and families feel their concerns addressed. There is a need for digital-supported studies that make the walls between patients and their families surmountable with today's technology.

Keywords

Family, nursing, communication, intensive care unit

Alanla ilgili bilenenler

- Yoğun bakım üniteleri hem hastalar hem de aileleri için travmatik bir ortam olmaktadır.
- Yoğun bakım ünitelerindeki hasta ve hasta yakınları arasındaki iletişim engelinin, taburculuktan sonra da hasta ve ailesinde kalıcı psikolojik semptomların yaşanmasına neden olabileceği bilinmektedir.

Makalenin alana katkısı

- Yoğun bakım ünitelerindeki hasta ve hasta yakınları arasındaki iletişimi sağlamak için dijital destekli çalışmaların iyi sonuçlar verdiği görülmüştür.
- Yoğun bakım ünitesinde hasta ve yakınları arasındaki iletişim duvarını aşmada, hasta bakımında büyük bir öneme sahip hemşirelik araştırmalarına gereksinim olduğu görülmüştür.

GİRİŞ

Yoğun bakım üniteleri, kritik hastaların teşhisi, yönetimi ve takibi ile ilgilenen özel bir tıp dalıdır (1). Bu ünitelere yatış, hastalar ve aile üyeleri için travmatik bir olaydır (2,3,4). Aile üyelerinin sağlığı, hasta bireyin sağlık durumundan etkilenebilir (5). Bu bağlamda bir aile üyesinin yoğun bakıma yatışı, aile için stres yaratan bir durum olarak kabul edilmekte (6,7) ve bazı olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir (8). Sevdiklerinin yoğun bakım ünitesine yatırılmasıyla baş edemeyen aileler duygusal bir kriz yaşayabilmekte; şok, kaygı, depresyon, uyku bozuklukları gibi sorunlarla mücadele etmek zorunda kalabilmektedir (9). Hastaların yoğun bakıma kabul edilmesiyle birlikte, hastanın tıbbi durumundan bağımsız şekilde ailelerin travma ve duygusal sıkıntı yaşadığını gösteren bazı çalışma sonuçları da bulunmaktadır (6,10). Ayrıca yoğun bakım ünitelerine ziyaretlerde hasta yakınlarının bulaşıcı hastalık taşıyıcılığı açısından risk teşkil etmesi sebebiyle sıkı/katı ziyaret politikaları uygulanmaktadır (8). Aynı zamanda ailelerin yoğun bakımda daha fazla bulunmak istemesi nedeni ile hasta bakımında kesintilerin yaşanması yoğun bakım ünitelerinde sıkı/katı ziyaret politikasına bağlı kalınmasının diğer bir nedenidir (11). Güncel bir çalışmada, yoğun bakım hemşirelerinin hasta ziyaretlerini iş yükü artışı ve tükenmişlik kaynağı olarak algıladıkları gösterilmiştir (12). Ayrıca Engström ve Söderberg (2007) ile Fateel ve O'Neill (2006) tarafından yapılan çalışmalarda hemşireler, aile üyelerinin ihtiyaçlarını karşılayacak zaman ve kaynaklara sahip olmadıklarını bildirmişlerdir (13,14). Tüm bu sebeplerle yoğun bakıma yatan hasta ve yakınları arasındaki iletişim kesintiye uğrayabilmektedir.

İletişim, insanların kişilerle ilişkilerini sürdürmeleri ve onlarla anlaşmalarını sağlamak adına insan hayatının her anında yer alan temel bir ögedir (15). Etkili ve iyi iletişim ile hastaların iyilik hali artmakta ve hastanede kalma süresi kısalmaktadır (18). Etkili iletişim; yoğun bakım ekibine güveni, klinik karar verme sürecini ve aile üyelerinin psikolojik iyi olma halini iyileştirmekte ve memnuniyeti arttırmaktadır (19). Yoğun bakım hastalarının yakınlarıyla bağıni sürdürmek, sevdikleriyle birlikte olmak, hastaya güç verecek ve hastalık ile mücadele etmesine de yardımcı olacaktır. Literatürde yoğun bakımda ailelerin varlığının, hastaların yoğun bakımda kalış süresini ve aile üyelerinin anksiyetelerini azalttığı bildirilmektedir (8,20). Ancak kritik hastalara bakım veren ve anlık tıbbi kararların verildiği ünitelerde hasta ve yakınları arasındaki iletişimin sürdürülmesi her zaman istendik düzeyde olamamaktadır (1). Bu bağlamda iletişimin sorunsuz bir şekilde yürütülmesinde ve ailelerin endişelerinin giderilmesinde hemşireler yardımcı ve yol gösterici olabilir (10). Yapılan bir çalışmada yoğun bakımda tele-sağlık etkileşimlerinin ziyaretçi kısıtlamalarında iletişimi kurmak için etkili olduğu bildirilmektedir (21). Hasta, ailesi ve sağlık çalışanları arasındaki iletişimin iyileştirilmesi ve ailele-

rin yaşadığı kaygının azaltılmasında aile merkezli bakım yaklaşımının benimsenmesi de oldukça önemlidir. Aile merkezli bakım, ailelere saygı, şefkat ve desteği kapsayan bir yaklaşım olarak tanımlanır. Bu yaklaşım, stres ve kaygıyı azaltarak aile memnuniyetini arttırabilir, sağlık personeliyle iletişimi iyileştirebilir ve yoğun bakım ünitesinde kalış süresini azaltabilir. Aynı zamanda aile merkezli bakım, disiplinler arası bir yaklaşıma dayanmaktadır (22). Bakımın iyileştirilmesinde hasta ve hasta yakınları ayrılmaz bir bütündür ancak yoğun bakımların yapısı gereği bu ailevi bütün ayrılmak zorunda kalmaktadır. Bu nedenle de yoğun bakım ünitelerinde hasta ve yakınları arasındaki iletişimin devamlılığını sağlamada etkili girişimlerin ortaya konulması daha da önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda bu derlemede, sağlık çalışanlarına ve hemşirelere rehber olması amacıyla, yoğun bakım ünitelerindeki hasta ve yakınları arasındaki iletişimi arttırmaya yönelik güncel çalışma sonuçlarının ortaya konması ve özetlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Yoğun bakım ünitelerinde hasta ve yakınlarında iletişimi arttırmaya yönelik yapılan güncel çalışmalara ulaşabilmek amacıyla Pubmed, Science Direct, Web of Science ve ulusal veri tabanları taranmıştır. Bu veri tabanlarından tarih aralığı olarak 2012- 2022 yılı Şubat ayı dahil olacak şekilde literatür taranarak çalışmalar belirlenmiştir. Taramalar İngilizce ("communication", "family", "ICU", "nursing") ve Türkçe dilinde ("aile", "hemşirelik" "iletişim", "yoğun bakım ünitesi") anahtar

kelimeler ve kombinasyonları ile yapılmıştır. Derleme kapsamına, yoğun bakım hastaları ve ailesi arasındaki iletişimi güçlendirmeye yönelik müdahaleleri içeren güncel çalışmalar dahil edilmiştir. Tam metnine ulaşılmayan, sistematik derleme ve kapsam araştırmaları ise dışlanmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Derleme amacına uygun olarak yapılan taramaların sonucunda 10 güncel makaleye ulaşılmış ve tam metinleri incelenmiştir (Tablo 1). İnceleme altındaki makalelerin çoğunluğunun (n=6) sanal teknolojiler ile hasta ve ailesinin iletişimini arttırmaya yönelik olduğu belirlenmiştir. Çalışmaların örneklem sayısı incelendiğinde en az 7 (randomize kontrollü, iç içe geçmiş karma yöntemli bir çalışmanın nitel aşaması), en çok 1420 yoğun bakım hastası ile gerçekleştirildiği saptanmıştır.

Çalışma türleri incelendiğinde ise; en çok randomize kontrollü araştırma deseninin (n:4) olduğu gözlenmiştir. Bu araştırma desenini kullanan çalışmaların girişim olarak; iletişimi kolaylaştıran model, etkileşimli mobil teknoloji, web tabanlı iletişim yöntemi ve aile desteği müdahalesini kullandığı saptanmıştır. İletişimi kolaylaştıran model, içinde hemşirenin de yer aldığı profesyonel bir meslek grubu ile geliştirilmiştir (28). Modelde hemşireler hastaların ailelerine gerekli bilgileri sağlamak, desteklemek ve ihtiyaçlarını gözlemlemekle yükümlüdür (8).

Tablo1: Çalışma Özetleri

Yazarlar ve yıl	Çalışmanın adı	Çalışmanın amacı	Müdahale	Örneklem sayısı	Çalışmanın önemli sonuçları
White ve ark., 2018 (23)	Yoğun Bakım Ünitelerinde Aile Destekli Bir Müdahalenin Randomize Çalışması	Aile destekli müdahalenin, uzun dönemde psikolojik semptom yükünü azaltmada, karar verme kalitesini arttırmada, klinisyen-aile iletişimini iyileştirmede ve yoğun bakım tedavi süresini kısaltmadaki etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır.	YBÜ ekibi tarafından sağlanan çok bileşenli bir aile desteği müdahalesi	1420 yoğun bakım hastası ve 1106 hasta yakını	<ul style="list-style-type: none"> Aile desteği müdahalesinin, hasta yakınlarının psikolojik semptom yükünü önemli ölçüde etkilemediği saptanmıştır. Müdahale ile bakımın iyileştiği, yoğun bakım ünitesinde kalış süresinin azaldığı bildirilmiştir.
Torke ve ark., 2016 (24)	Aile Gezgini: Yoğun bakım ünitesindeki aileleri desteklemek için pilot müdahale	Yoğun bakım hastaları ile aile üyeleri arasındaki karşılanmayan iletişim ihtiyaçlarını erken ele almak için bir hemşirelik müdahalesi olan Family Navigator'ın (FN) geliştirilmesi amacıyla yapılmıştır.	Disiplinler arası bir ekip ile oluşturulan FN protokolü müdahalesi	26 yoğun bakım hastası ve 20 hasta yakını	<ul style="list-style-type: none"> Karar vermeyi kolaylaştırmak için yapılandırılmış hemşirelik müdahalesinin yoğun bakım ortamında uygulanabilir bir müdahale olduğu bildirilmiştir. Yoğun bakım hastaları, aileleri ve çalışanları tarafından müdahalenin iyi karşılandığı saptanmıştır.
Shin ve ark., 2021 (25)	VidaTalk™ hasta iletişim uygulaması, sözel iletişimi olmayan yoğun bakım hastaları ve aileleri arasında iletişimi "açtı"	Aile üyelerinin bir elektronik iletişim uygulaması olan VidaTalk™ hakkındaki algılarını, iletişim deneyimlerini ve yoğun bakım ünitelerinde mekanik olarak ventile edilen hastalarla iletişime yönelik duygusal tepkilerini keşfetmek amacıyla yapılmıştır.	VidaTalk™ hasta iletişim uygulaması	7 yoğun bakım hastası ve 7 hasta yakını	<ul style="list-style-type: none"> VidaTalk™ uygulamasının hasta-aile iletişimine yardımcı olduğu bildirilmiştir. VidaTalk™ uygulamasının ailelerin psikolojik sıkıntılarının azaltılmasına yardımcı olabileceği bildirilmiştir.

Shariati ve ark., 2021 (26)	Bir Hemşire ve Bir Aile Üyesi Arasındaki Web Tabanlı İletişimin COVID-19 Tanısı ya da Şüphesi Olan Hastaların Aile Üyesinin Algılanan Stresine Etkisi: Paralel Randomize Klinik Çalışma	Bir hemşire ile COVID-19'lu bir hastanın aile üyesi arasındaki web tabanlı iletişimin, algılanan stres üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır.	Web tabanlı iletişim	67 hasta yakını	<ul style="list-style-type: none"> Aile üyelerinde müdahale sonrası algılanan stres puanının önemli ölçüde düştüğü bildirilmiştir. Coronavirüs hastalığından korunmak için fiziksel ve sosyal mesafeye uyulması gerekliliği nedeniyle bundan sonraki çalışmalarda web tabanlı iletişimin kullanılması önerilmiştir.
Chiang ve ark., 2017 (27)	Etkileşimli mobil teknoloji kullanarak kritik hastaların aile üyelerinin psikolojik ve bilgi ihtiyaçlarının karşılanması: Randomize kontrollü bir çalışma	Ailelere, hastasının durumu hakkında verilen aralıklı eğitimin, rutin eğitime kıyasla kaygı, stres ve depresyon düzeylerine etkisini incelemek amaçlanmıştır.	Etkileşimli mobil teknoloji	74 hasta yakını	<ul style="list-style-type: none"> Yoğun bakım hemşirelerinin aile üyelerine psikolojik destek sağlamak için aralıklı aile eğitimi kullanımının umut verici olduğu bildirilmiştir.
Ong ve ark., 2020 (4)	Sanal Gerçeklik-Bir Fizibilite Çalışması ile Yoğun Bakım Hasta Deneyimini İyileştirme	Yoğun bakım hastalarının hastane deneyimini iyileştirmek için sanal gerçekliği kullanmanın fizibilitesini ve etkinliğini değerlendirmek amaçlanmıştır.	Sanal gerçeklik müdahalesi	59 yoğun bakım hastası	<ul style="list-style-type: none"> Sanal gerçeklik müdahalesinin, kaygı ve depresyon seviyelerindeki azalmasına etkisiyle hastaların yoğun bakım ünitesi deneyimini iyileştirdiği bildirilmiştir. Yoğun bakım ünitesinde sanal gerçeklik teknolojisinin kullanımının hastalar tarafından kolayca uygulandığı bildirilmiştir.
Rosa ve ark., 2017 (11)	Deliryum Önleme için Genişletilmiş Yoğun Bakım Ünitesi Ziyaret Modelinin Etkinliği ve Güvenliği: Bir Çalışma Öncesi ve Sonrası	Yoğun bakım hastalarında deliryum oluşumunda ailelerinin kısıtlı ziyaret modeline kıyasla genişletilmiş ziyaret modelinin etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır.	Ziyaret politikasının kısıtlı ziyaret modelinden (4,5 saat/gün) 12 saat/gün olarak değiştirilmesi	286 yoğun bakım hastası	<ul style="list-style-type: none"> Cerrahi yoğun bakım ünitesinde, genişletilmiş bir ziyaret modelinin, daha az deliryum oluşumu ve daha kısa yoğun bakımda kalış süresi ile ilişkili olduğu gösterilmiştir.
Curtis ve ark., 2016 (28)	Aile Sıkıntısını ve Yaşam Sonu Bakım Yoğunluğunu Azaltmak için İletişim Kolaylaştırıcılarının Randomize Çalışması	Bir yoğun bakım ünitesinde iletişim kolaylaştırıcısının aile sıkıntısını ve yaşam sonu bakımının yoğunluğunu azaltmadaki etkisini belirlemek amaçlanmıştır.	İletişim kolaylaştırıcı müdahale	168 yoğun bakım hastası ve 268 hasta yakını	<ul style="list-style-type: none"> İletişim kolaylaştırıcılarının 6. Ayın sonunda ailedeki depresif belirtilerin azalmasıyla ilişkili olduğu bildirilmiştir İletişim kolaylaştırıcı müdahalelerin, hastanede kalış süresini azalttığı saptanmıştır.
Kamali ve ark., 2020 (8)	Koroner Yoğun Bakım Ünitelerinde Programlı Aile Varlığının Hasta ve Ailelerin Kaygı Üzerine Etkisi	Yoğun bakım ünitelerinde programlanmış aile varlığının hasta ve ailelerinin anksiyetesi üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.	Günde iki kez 15 dakikalık aile ziyaretleri	80 yoğun bakım hastası ve 80 hasta yakını	<ul style="list-style-type: none"> Hasta ailesinin koroner yoğun bakım ünitesinde planlı olarak bulunmasının, hastaların ve ailelerinin kaygılarının azaltılmasında önemli rol oynadığı bildirilmiştir.

Bu bağlamda ilgili modelin etkinliğinin saptanıp yaygınlaştırılması ile hemşirelerin iletişimdeki rolü daha da dikkat çekici olacaktır. Etkileşimli mobil teknoloji müdahalesi, yoğun bakım hemşirelerinin aile üyelerinin bilgi ihtiyacının giderilmesinde önemli bir role sahip olduğunu göstermiştir (27). Web tabanlı iletişim müdahalesi, hemşireler tarafından tasarlanmış ve uygulanmıştır (26). Hemşireler, teknolojinin hasta bakımına ve iletişimine katkı sağladığını bildirmektedir (29). Günümüz pandemi koşullarına bakıldığında fiziksel ve sosyal mesafe kurallarına uyulması gerekliliği nedeniyle

web tabanlı iletişiminin kullanımı önem kazanmaktadır. Aile desteği müdahalesi, multidisipliner bir yoğun bakım ekibi tarafından geliştirilmiş ve hemşireler tarafından denetlenmiştir (23). Randomize kontrollü çalışmaların tümünde müdahaleler incelendiğinde, hasta ve hasta yakınları arasındaki iletişimin sağlanması ve sürdürülmesinde hemşirelerin rolünün önemli olduğu söylenebilir. Derleme kapsamına alınan tüm çalışmaların sonuçları incelendiğinde; %70'inde çalışma popülasyonunda psikolojik semptomlarda iyileşme görüldüğü, %30'unda ise yoğun bakım hastalarının

hastanede yatış sürelerinin kısaldığı bildirilmektedir. Psikolojik semptomlardaki iyileşmeler ayrıntılı incelendiğinde ise hasta ve hasta yakınlarında kaygının azaldığı (8), depresyon belirtileri (4,28) ve stresin azaldığı (26), deliryumun önlendiği (11) görülmektedir. Aynı zamanda yapılan girişimlerin hasta ve ailesinde iletişim kalitesini arttırdığı (25), bakımı iyileştirdiği (23) ve yoğun bakıma özgü olumlu hasta deneyimlerini arttırdığı (4) saptanmıştır.

Sanal ziyaret platformları incelendiğinde en sık TouchAway (%43,41), ardından Skype (%27,25) ve FaceTime (%24,23)'ün kullanılmakta olduğu saptanmıştır. Sanal ziyaretin terapötik faydalarının, ailenin bilgi ve duygusal desteğinin ötesine geçerek hastanın iyileşmesini ve sağlık profesyonellerinin moralini yükseltmeye kadar uzandığı bildirilmiştir. Teknoloji kullanımı veya uygun bir cihaza erişim ile ilgili ailevi zorluklar, görüntülü görüşme ve/veya aile ziyaretlerini etkinleştirmek için personel zamanının olmaması ise sanal ziyaretin önündeki en yaygın engeller olarak bildirilmiştir (20).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yoğun bakım deneyiminin hasta ve hasta yakınları üzerinde olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir. Bu olumsuz etkileri azaltmada hasta ve yakınları arasındaki iletişimin sürdürülmesi oldukça önemlidir ve hemşirelik bakımının önemli bir bileşenidir. Literatürdeki güncel çalışmalarda sanal ziyaret platformlarının kullanımının hasta ve yakınları üzerinde olumlu etkileri olduğu gösterilmiştir. Ancak sağlık personelinin iş yükü, yoğun bakım ünitelerin doğası gibi faktörleri de ele alan, hasta ve hasta yakınları arasındaki duvarları aşılabilir kılabacak yeni çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Yazarların Katkısı

Fikir: BNT; Denetleme: BNT, EÇ, CÖ; Literatür tarama: BNT, EÇ, CÖ; Makale yazma: BNT; Eleştirel inceleme: BNT, EÇ, CÖ şeklindedir.

Çıkar Çatışması

Derleme makalesinin oluşturulma sürecinde yayın etiği ilkelerine uyulmuş olup araştırmacılar arasında çalışmaya bağlı olarak bir çıkar çatışması söz konusu değildir.

Sunulduğu Kongre

"5. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi"nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

1. Chowdhury D, Duggal AK. Intensive care unit models: Do you want them to be open or closed? A critical review. *Neurology India*, 2017;65(1):39-45
2. Muretti AM, Al-Hindawi A, Nenadlova K, Green J, Edginton T, Vizcaychipi MP. Management of post-traumatic stress disorder (PTSD) in patients' relatives and intensive care personnel in a teaching hospital. *J Anesth Surg*, 2017;4(3):55-64 doi: 10.15436/2377-1364.17.074
3. Johansson M, Wåhlin I, Magnusson L, Runeson I, Hanson E. Family members' experiences with intensive care unit diaries when the patient does not survive. *Scand J Caring Sci*, 2018;32(1):233-40
4. Ong TL, Ruppert MM, Akbar M, Rashidi P, Ozrazgat-Baslanti T, Bihorac A, Suvajdzic M. Improving the Intensive Care Patient Experience With Virtual Reality-A Feasibility Study. *Critical care explorations*, 2020;2(6):1-7
5. Salehi-Tali S, Ahmadi F, Zarea K, Fereidooni-Moghadam M. Commitment to care: the most important coping strategies among family caregivers of patients undergoing haemodialysis. *Scand J Caring Sci*. 2018;32(1):82-91.
6. Davidson JE, Aslakson RA, Long AC, Puntillo KA, Kross EK, Hart J, et al. Guidelines for family-centered care in the neonatal, pediatric, and adult ICU. *Crit Care Med*, 2017;45(1): 103-128
7. Bolosi M, Peritogiannis V, Tzimas P, Margaritis A, Milios K, Rizos DV. Depressive and anxiety symptoms in relatives of intensive care unit patients and the perceived need for support. *J Neurosci Rural Pract*, 2018;9(4):522-8
8. Kamali SH, Imanipour M, Emamzadeh Ghasemi HS, Razaghi Z. Effect of Programmed Family Presence in Coronary Care Units on Patients' and Families' Anxiety. *Journal of caring sciences*, 2020;9(2):104-112
9. Day A, Haj-Bakri S, Lubchansky S, Mehta S. Sleep, anxiety and fatigue in family members of patients admitted to the intensive care unit: a questionnaire study. *Crit Care*, 2013;17(3):1-8
10. Rhoads S, Amass T. Communication at the End-of-Life in the Intensive Care Unit: A Review of Evidence-Based Best Practices. *Rhode Island medical journal*, 2019;102(10):30-33.
11. Rosa RG, Tonietto TF, da Silva DB, Gutierrez FA, Ascoli AM, Madeira L.C., et al. Effectiveness and safety of an extended ICU visitation model for delirium prevention: a before and after study. *Crit Care Med*, 2017;45(10):1660-7
12. Rosa RG, Falavigna M, Robinson CC, da Silva DB, Kochhann R, de Moura RM. et al. Study protocol to assess the effectiveness and safety of a flexible family visitation model for delirium prevention in adult intensive care units: a cluster-randomised, cross-over trial (The ICU Visits Study) *BMJ Open*. 2018;8(4):1-11
13. Engström Å, Söderberg S. Close relatives in intensive care from the perspective of critical care nurses. *J Clin Nurs*, 2007;16:1651-9.
14. Fateel EE, O'Neill CS. Family members' involvement in the care of critically ill patients in two intensive care units in an acute hospital in Bahrain: the experiences and perspectives of family members' and nurses' - a qualitative study. *Clin Nurs Stud*, 2006;4: 57-69.
15. Bayraktar DT. Yoğun Bakım Hemşirelerinin İletişim Kurulamayan Hastaya Yaklaşımı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2019;8(2): 27-34.
16. Płaszewska-Żywko L, Gazda D. Emotional reactions and needs of family members of ICU patients. *Anaesthesiol Intensive Ther*. 2012;44(3):145-9.
17. Baykal D, Çavuşoğlu A, Erden SÖ. Hasta Ailesinin, Nöroloji Yoğun Bakım Hemşireleriyle İletişiminin Araştırılması. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2021;(13):88-105.

18. Efil S, Kurucu NM, Eser O. Beyin Cerrahi Yoğun Bakımında Takip Edilen Hastaların Hasta Yakını Ziyaret Sıklığının ve Hemşire ile Olan İletişimin Hastanın İyileşmesine Etkisi. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 2011;12(3):151-5.
19. Negro A, Mucci M, Beccaria P, Borghi G, Capocasa T, Cardinali M, et al. Introducing the Video call to facilitate the communication between health care providers and families of patients in the intensive care unit during COVID-19 pandemia. *Intensive & critical care nursing*, 2020;60: 1-2.
20. Rose L, Yu L, Casey J, Cook A, Metaxa V, Pattison N, et al. Communication and Virtual Visiting for Families of Patients in Intensive Care during the COVID-19 Pandemic: A UK National Survey. *Annals of the American Thoracic Society*, 2021;18(10):1685–1692
21. Kennedy NR, Steinberg A, Arnold RM, Doshi AA, White B, DeLair W, et al. Perspectives on Telephone and Video Communication in the Intensive Care Unit during COVID-19. *Annals of the American Thoracic Society*, 2021;18(5):838–847
22. Ludmir J, Netzer G. Family-Centered Care in the Intensive Care Unit-What Does Best Practice Tell Us?. *Seminars in respiratory and critical care medicine*, 2019;40(5): 648–654
23. White DB, Angus DC, Shields AM, Buddadhumaruk P, Pidro C, Paner C, et al. A Randomized Trial of a Family-Support Intervention in Intensive Care Units. *The New England journal of medicine*, 2018;378(25):2365–2375
24. Torke AM, Wocial LD, Johns SA, Sachs GA, Callahan C. M., Bosslet, G. T., et al. The Family Navigator: A Pilot Intervention to Support Intensive Care Unit Family Surrogates. *American journal of critical care : an official publication, American Association of Critical-Care Nurses*, 2016;25(6):498–507
25. Shin JW, Happ MB, Tate JA. VidaTalk™ patient communication application "opened up" communication between nonvocal ICU patients and their family. *Intensive & critical care nursing*, 2021;66: 1-10.
26. Shariati E, Dadgari A, Talebi SS, Mahmoodi Shan GR, Ebrahimi H. The Effect of the Web-Based Communication between a Nurse and a Family Member on the Perceived Stress of the Family Member of Patients with Suspected or Confirmed COVID-19: A Parallel Randomized Clinical Trial. *Clinical nursing research*, 2021;30(7): 1098–1106
27. Chiang V, Lee R, Ho MF, Leung CK, Tang PY, Wong SW, et al. Fulfilling the psychological and information need of the family members of critically ill patients using interactive mobile technology: A randomised controlled trial. *Intensive & critical care nursing*, 2017;41(2017):77–83.
28. Curtis JR, Treece PD, Nielsen, EL, Gold, J, Ciechanowski, PS, Shannon, SE, et al. Randomized Trial of Communication Facilitators to Reduce Family Distress and Intensity of End-of-Life Care. *American journal of respiratory and critical care medicine*, 2016;193(2):154–162
29. Lupiáñez-Villanueva F, Hardey M, Torrent J, Ficapal P. The integration of Information and Communication Technology into nursing. *International journal of medical informatics*, 2011;80(2): 133-140.